

SLATTUM

- var storgarden

vest for elva i Søndre Nittedal i eldre jernalder. Det ser ut til at den har omfattet hele området mellom Rud i nord og Skyset i sør. I vikingtida ble Hauger ryddet i nordenden av dette området og Li, Ås og Skyset i sør. Hauger og Li kan gå tilbake til slutten av eldre jernalder. I tidlig kristen tid ble Rud tatt opp nord for Hauger og noe seinere Markerud i skogkanten sørvest på Slattum-eiendommen. Det som da var igjen av Slattum, fikk grenser dels etter bekk mot Hauger i nord og Li og Markerud i sør. I øst er elva det gamle delet for gardsområdet. Slattum skog strekker seg i vest og sørvest helt til delet mot Aker (nå Oslo) ved Aurvatn og Romstjern.

Gardsnavnet var på gammalnorsk Slatteimr, der siste ledd betyr heim, bustad, gard. Første ledd er helst slåttr, dvs. slåttland, eng. Det er ikke usannsynlig at Dal øst for elva langt tilbake i eldre jernalder hadde slåttenger her.

Både navn og beliggenhet tyder på at Slattum ble ryddet og bygd langt tilbake i eldre jernalder. I Holter sokn i Nannestad er det også en gard som heter Slattum. Grannegarden nord for den heter Haug, og i en gravhaug der er det eldste jernfunnet i landet gjort. Det skriver seg fra begynnelsen av eldre jernalder, 4400 år f. Kr. Haug er tydelig en sekundær gard, utskilt fra Slattum, og den har helst navnet sitt etter den store gravhaugen som lå der for hundre år siden.

På Slattum i Nittedal er det også gjort noen oldfunn. Det er løse funn av steinøkser (se bygdehistoria). Gravhauger er ikke kjent på garden. Et sagn sier at den første kirken i bygda stod på Slattum. Den var av tre. (På 1100-tallet ble steinkirken som stod på Dal til 1868, bygd.)

I siste halvdel av gammalnorsk tid - helst på 1200-tallet - ble Slattum delt i to bruk, Nordgarn og Søgarn, i skrift kalt Nordre og Søndre Slattum. Begge var i hevd også i de vanskelige hundreåra etter svartedauen (i 1350).

Bebyggelsen på Slattum sett fra Nittedal kirke. Slattum skole ligger oppe i åsen midt på bildet. (Foto 1965: B. Kirkeby.)

I 1670 ble Søndre Slattum solgt til to eiere, og de hadde hver bygselrett over en halvpart. De bygslet garden til en og samme bruker fram til 1714, da ble det to oppsittere. De hadde husa ved ett tun til ut på 1800-tallet. Brukeren av den delen av garden som nå kalles Nedre Slattum, flyttet da ut fra fellestunet til husmannsplassen Brenntnghaugen og tok den i bruk sammen med den jorda han hadde fra før. Først etter 1850 ble tomter og parseller solgt fra Slattum.

Den gamle tunordningen synes å ha vært den vanlig firkantede på begge gardene. På Søndre Slattum står det ennå et gammalt tømmerhus med skorstein (peis), «Forpakterboligen». Hovedbygningen fikk annen etasje påbygd i dr. Gjersøes tid, omkring 1890. Første etasje er trolig fra første halvdel av 1800-tallet. Hovedbygningen på Nordre Slattum er bygd i tre etapper. Den eldste delen kan være bygd midt i forrige hundreåret. Dengamle hovedbygningen på Nedre Slattum (Brenninghaugen) står nå i Sørskogen. Den nye er bygd kort etter 1900. Det meste av uthusa var fra 1800-tallet - og av tømmer. Nye uthus ble bygd i 1955. Jordvegen er nå parsellert ut.

Innmarka har bestandig vært klart delt mellom Søndre og Nordre Slattum. Kildene forteller heller ikke noe om teigblanding mellom de to

bruka på Søndre Slattum. Jordsmonnet er leirmold og lendet vekslende med enkelte bratte leirdaler. Av marknavn til Nordre Slattum kan nevnes Sving-sletta, Trehørningen, Storlia, Smyujordet, Steinholejordet (en hole med ihopkjørt kampestein på), Kjonebakken (vest for husa), Hunsebattet (på Hauger-sida av delebekken). Træet er den gamle husmannsplassen ved delet mot Søndre Slattum, «og like innpå Søgars-jordet var det brynn som kaltes Ulvebrynn». Andre navn på Søndre Slattum er Træsjordet, Garvarjordet, Svenskelia og Nordlia.

Skogen lå fra gammalt i sameie mellom gardene. $\frac{1}{3}$ av denne store sameieskogen på flere tusen mål lå til Nordre Slattum da skogen ble frasolgt i 1800 og fikk 6 lpd. i skyld. Hele Søndre Slattum var fra før byborgergods. I 1834 holdt de to eierne av «Slattum frakjøpte skog» utskifting. Landevegen gjennom skogen (de gamle Bergensvegen over Bjøråsen) ble fastsatt som delelinje. Young skulle ha området øst for vegen og Muus området på vestsida. Heimskogen ble delt i retning øst-vest. Muus fikk nordre del og Young søndre «samt det som er inngjerdet av plassen Skytta tillikemed to skogstrimler, hvorav den vestre begynner ved Romstjernsdammen og følger vintervegen opp til plassen Skyttas løkke». Den andre lå mellom den gamle og den nye landevegen. Bjørndalsbekken ble fastsatt som dele mellom søndre (Youngs) del av heimskogen og vestre (Muus') hoveddel av skogen. Eieren av Nordre Slattum hadde hogst- og havnerett i den frasolgte skogen. ,

Setra lå inne ved delet mot Aker. Løkka kan en ennå se på en haug nordvest for Romstjern, og den blir kalt Seterhaugen. Låven som stod på Sør-Ås til 1913, skal ha vært seterhytte for Nordre Slattum. Seterdrifta må det ha blitt slutt med tidlig på 1800-tallet.

Det lå fra gammel tid kvern i bekken mot Hauger og sag til Søndre Slattum ved elva. Alt før 1610 var saga i drift. Så vidt en kan se, var det bare ei før 1670. Da bygselretten gikk over til to eiere, ble det trolig straks bygd ei sag til. Det heter likevel i 1686 at begge sagene var eldgamle. 11/12 1685 vitnet Per Holum at 46 år før bygde Rasmus Søfrensen ei sag på Slattumlandet. To ganger hadde den «utgått ved overflødig flom». Sist var den bygd opp av sl. Mads Hansens og Christen Poulsens «formann», Christen Jensen. I 1688 ble begge sagene «avdømt» og skulle nedlegges. Det ble også gjort, men i 1702 fikk eierne lov å ta dem opp igjen. Skurden på hver sag skulle være 12 000 bord om året. Tømmeret ble fløytet opp fra Glomma.

Flyfoto av Nedre Slattum i 1958. Slattum skole til venstre på bildet.

Sagbruket ble solgt fra garden i 1888 og var i bruk til først på 1900-tallet. Kverno. blir omtalt første gang i 1680. Bøndene omkring kunne male der «hvis de hadde fornøden, når vannet til sagene derved ingen hinder begås». Ennå omkring siste århundreskifte var det spor etter den gamle kverna.

Omkring midten av forrige hundretallet ble det opprettet ysteri nord på eiendommen nær vegen. Seinere var det garveri der.

Eiere av Søndre Slattum

Søndre Slattum var i slutten av middelalderen delt mellom minst fire partseiere. Part 1: Torleiv Gunnarsson og kona hans solgte i 1434 2 øyresbol. Parten, som sikkert var bondegods, blir ikke nevnt seinere. Part 11 lå i 1542 til Dorthea-alteret i den kongelige Mariakirken i Oslo og var da på 5 lpd. malt. Av-Mariakirkens og Domkirkens commungods (jordegods til felles underhold) ble 30 skpd. malt sammen med 20 skpd. av Laurenti-alteret i Oslo domkirke og Hovin prebende etter reformasjonen lagt ut til verdslig kannikdømme eller «canoni». Det ble forlent til ymse embetsmenn. De var alle danske, iallfall etter 1567, og hadde derfor godsforvaltere til å styre det norske canoniet sitt. Omkring 1670 var det futen Anders Simonsen. I 1673 fikk Peder Schumacher kongeskjøte på dette canoniet. Gyldenløve eide det 1678-79, og Kristiania-borgeren Lars Jacobsen var eier 1680. Etter ham gikk

denne parten av garden over til arvingene hans. I 1723 var assessor Anders Simonsens arvinger eiere. Det fulgte ikke bygselrett med denne delen. Den blir derfor uten betydning for den seinere bruker- og eierhistoria. Part III: Torer Nilssøn, kannik ved Oslo domkirke, makeskiftet i 1542 jordegods med Peder Hanssøn, høvedsmann på Akershus, og fikk 15 lpd. i Søndre Slattum. I 1595 lå parten til «Altare salvatoris» i Domkirken og var av kongen forlent soknepresten i Oslo. Seinere fulgte den Kristiania prestebol som løs landskyld til den ble innløst. Bygselretten over hele garden hadde eierne av part IV. Skylda av den var 1560 og seinere 1 skpd. malt eller tunge, og den var bispegods. Etter reformasjonen kom parten direkte under kongen og ble i 1660 pantsatt til Nils Solgaard. Han fikk skjøte på denne og andre gardparter her i bygda i 1663. Et par år etter var Kristiania-borgeren Lars Andersen eier. I 1670 skjøtet han parten i Søndre Slattum til Mads Hansen, rådmann i Kristiania, og Christen Jensen, lagmann i Fredrikstad. Fra dette året var det to eiere av garden. De hadde bygselrett over hver sin halvpart, men bygslet garden til samme bruker inntil 1714, seinere til to forskjellige. Det høver derfor å sette opp to eierrekker fra 1670, trass i at det ikke ble foretatt noen deling av garden før lenge etter:

Part IV a (10 lpd. tunge med bygselrett over 10 lpd. mer) ble på skiftet etter Christen Jensen (i 1674) utlagt arvingene «Christen, Gregers og Gullik Jenssønner samt barn av eldste bror Jens Christensen, videre Peder Christensen Leeg, sønn av nevnte Christen Jensen, og endelig Jochum Møller på vegne av sin hustru Berte Christensdatter». De overdrog i 1698 halvdelen til byfut Adam Barch som brukelig pant på 9 åremål. Den andre halvdelen var seinest 1678 kommet over til Christen Paulsen. Adam Barch gav 110 dlr. i pantepenger. 2/1 1702 satte han opp ei sag med 12 000 bords kvantum etter kongelig bevilling. Ved takstforretning av 5/10 1705 ble saga verdsatt til 210 dlr., «så at løsesummen i alt blir 320 dlr. ved pantetidens utrinnelse». Kristiania-borgeren Ole Jøcumsen «tilkjøpte seg av sin hustrus slekt løsningsretten til 10 lpd. tunge med sag på 12000 bord» og transporterte skjøtet 16/12 1722 til handelshuset Collett & Leuch i Kristiania for 420 dlr. I 1710 solgte Jochum Møller fra Kongsberg sin arvepart, vel 1¼ lpd., til Anne sal. Adam Barches. Denne arveparten fulgte med til Collett & Leuch i 1722. De ble altså eiere av ⅔ av part IVa. (Se videre part IVb.) Stebarna til Christen Paulsen eide da resten av denne parten, vel 3 lpd. (dvs. 1/3 av hele Søndre Slattum). Også på denne delen var det sag. Ved arv kom den over

til generalkrigskommissær Lengnik. På auksjonen over boet hans (holdt på Ullevål 21/12 1788) ble en rekke garder og sager i Høland, Fet og Rælingen solgt sammen med $\frac{1}{3}$ av Slattum med skog og sag (9350 bords årlig kvantum) for 50 000 dlr. til Kristiania-kjøpmannen Matias Calmeyer. Han kjøpte i 1801 halvparten av Nordre Slattum skog. I 1802 solgte boet hans det hele på auksjon (sammen med andre eiendommer) for 72 250 dlr. til Lars Smith og Henrik Calmeyer. De delte eiendommene sine 2/2 1811. Lars Smith fikk bl.a. de to Slattumeiendommene (for 3500 dlr.). 25/8 1815 skjøtet han dem sammen med Grefsen sag for 800 riksbankdaler til justisråd Poul Thrane, som året etter solgte til kjøpmann Fredrik Rasch. Han klarte seg ikke i de vanskelige åra etter 1815, og Thrane måtte i 1818 ta eiendommen tilbake. 19/2 1824 solgte han til kjøpmann Jørgen Young for 10 000 spesiedaler sølv. Med i salget var også Østre Dal med to sager, nedre og øvre Kvernhus sager og Grefsen sag. Tolv år etter skjøtet han alle eiendommene sine til sønnen N. O. Young, som 1886 overdrog dem til sønnen Frithjof Young. I 1885 ble en del skyldsatt fra og lagt til bnr. 2, Saga. Resten solgte Fr. Young i 1886 for 12 500 kroner til lege N. W. Gjersøe. Han bosatte seg på garden (Søndre Slattum).

Part IV b (seinere Nedre Slattum) gikk over fra Mads Hansen til svigersønnen Gregers Jensen Plade, som var eier før og etter 1700. Arvingene hans var eiere ennå 1739. Til slutt ble Peder Lemmich eier. Ved forening i skiftekommisjonen etter ham, begynt 21/8 1748 og sluttet 30/12 1762, ble part IV b med sagkvantum (10 300 bord årlig) overdratt Collett & Leuch. Dette handelshuset hadde i skifte kommisjonen etter Petter Colletts enke (Catarine Rosenberg), begynt 1/2 1748, sluttet 8/2 1760, fått overdratt $\frac{2}{3}$ av part IV a med sag og «plass Markerud» av medarvingene sine for 1800 dlr. Fra Collett & Leuch gikk eiendommen over til firmaet Collett & Søn. I 1800 kjøpte de halvparten av Nordre Slattum skog. Skiftekommisjonen i boet deres gav i 1832 skjøte til overkrigskommissær Otto Collett for 4000 dlr. Med i handelen var også Markerud og halve Nordre Slattum skog. Den samme godssamlingen ble i 1834 solgt på auksjon til Isak Muus for 5850 dlr. Han solgte i 1846 for 14 500 dlr. til Martinius Bratlie og B. F. Skullerud. Året etter kjøpte Chr. og Knut Hals for 20 000 dlr. Ved auksjon i 1855 gikk de samme gardene for 9000 dlr. Det var flere kjøpere (se Markerud). J.L. Sundt kjøpte Markerud sammen med et skogstykke som ble ansatt til 1/15 av den samlede skylda til halve Søndre Slattum og Nordre Slattum skog. Eierne måkeskiftet i 1863 med handelsborger H. Olsen for 4133 dlr. Olsen solgte straks for 6000 dlr. til C. Andersen i Kristiania. Han solgte i 1864 en part til Sundt på Markerud (bnr. 9, skyldmark 1,12).

Andersen bodde ikke på garden. Ved auksjonsskjøte av 31/12 1869 ble den for 2850 dlr. overdratt grosserer N. O. Young, som også eide den andre delen av Søndre Slattum. Sagbruket var 1885 blitt skyldsatt fra og lagt til bnr. 2, Saga. Resten solgte Fr. Young 1886 for 10 000 kroner til Peter Myhrer, som flyttet inn på Brenninghaugen og bygde der (Nedre Slattum).

Skyld og skatt

Søndre Slattum stod i skatteklasse fullgard 1577 og seinere. Også i gammalnolsk tid må den ha vært fullgard, og den var da trolig på 35-40 øyresbol. 1575 og seinere var skylda 2 skpd. malt eller tunge. I 1665 ble skylda «formedelst gardens ringhet imot andre» forestått satt ned med 5 lpd. 1723: Skylda foreslått satt ned med 10 lpd. Garden fikk matr.nr. 21. 1838: Ny skyld 11 dlr. 22 sk. Nytt matr.nr. 123. 1865: 222 mål åker og dyrket eng og 15 mål inngjerdet havnehaga (ellers i utmarka). 1886: 25,71 skyldmark. Gardsnr. 7.

Brukere av Søndre Slattum

Den første navngitte brukeren av Slattum forekommer i et brev fra 1354, fire år etter at svartedauen herjet i bygda:

Steffen Olassson på Slattum kjøpte i 1354 en part på 7 øyresbol i Bjertnes. Det blir ikke nevnt hvilken Slattumgard han brukte. Torleiv Gunnarsson solgte i 1436 2 øyresbol i Søgarn Slattum, og han var trolig bruker av garden. Embret blir nevnt i skattelistene i 1514 og Knut i 1557 og 1561. Brukerrekka er deretter sammenhengende:

I) Helge, br. fra seinest 1593-1610, gav i 1600 tiende av 25 tn. havre og i 1601 av 15 tn. Etter ham ble bygsla trolig tatt over av en sønn eller en svigersønn: II) Kristoffer, br. 1611-25, gav 21 dlr. i første take. g m? Karen, eier 9 lp malt og 13 mp smør i øvre Garder i Fet 1644-61. Barn: Helge og Gunor gift til Skøyen.. Ny bygselmann ble III) Tosten Gunnarsen, br. 1625-57, gav 40 dlr. i førstetake. Barn: Ola, br. av halve garden 1655-57. Neste var IV) Dagfin Knutsen fra grannegarden Hauger, f ca. 1634, br. 1657-79, da han døde, g m Guro Stenersd., søster til Lars og Jens Nesgutu. Barn: Ola, f ca. 1661, Jon, f ca. 1664, Ingrid. Dagfin ble 2. gang g m Kari Mikkelsd. fra Flatner i Gjerdrum, d 1716, 77 år. Hun var søster til Gudbrand Mikkelsen Valstad i Skedsmo. Barn: Mikkel (se Sjø-Holm). Enka ble g m V) Per Eriksen fra Valstad i Skedsmo, br. 1679-97, da han døde. Barn: Dagfin, f ca. 1680 (se Nord-Holm), Erik (se Nedre Slattum), Per, f ca. 1685, reiste av landet i 1709 eller 1710. Dagfin fikk brev fra ham 1722-23. Per var da i Hamburg som

«Capitain og Styrmand». I 1733 var han visstnok i «Massilien». Sønnen Erik falt i slaget på Ringerike i 1716. Per Eriksen arvet $\frac{1}{3}$ av 13 lpd. 12 bmk. i Flatner. 1611 1711 utstedte broren Erik skjøte på $\frac{3}{4}$ lpd. i Flatner til en annen bror, Dagfin. Kari Mikkelsd. ble gift enda en gang, nå med VI) Kristoffer Embretsen fra Sjø-Holm, f ca. 1671, br. 1697-1715.

Kristoffer ble dømt til å flytte etter flere års konflikt med landherren Anna sl. Adam Barches! 10/4 1711 foregav hun at Kristoffer hadde «bebodd 1 skpd. uten berettigelse uti dragonkvarteret Slattum . . . og formedelst han hus og bygning, aker og eng har ruinert beløpende til 34 dlr. 2 sk. ifølge besiktigelse av 16/12 1710». (Åbufallet - mangelfullt vedlikehold - var i 1697 bare 3 dlr) Kristoffer innstevnte sorenskriverens dom (om å flytte fra garden) for høgere rett. Han hadde nemlig fått bygselbrev av Jacob Ingier og Kristoffer Frogner på $\frac{1}{2}$ skpd. 7/7 1697 og av Gregers Jensen på den andre halvparten 8/6 1697. Kristoffer mente derfor at enkefru Barch ikke hadde rett til å si ham ut. Etter krav av den andre landherren, Gregers Jensen, ble ny synfaring holdt 29/8 1713. Enga var grodd igjen med skog «mer enn forsvarlig er for en leilending». Dessuten var en del av enga uslått, «hvilket ikke finnes på noen annen gard heromkring på denne tid». Åkeren var «meget slett, mer enn sedvanlig, og alt hva Kristoffer kan ha sådd dette år, kan ikke være over 9 tn. korn. Av det kan en stor del ikke bli mer enn sæden formedelst han forleden vår ikke var god for å vende det ned i tide, og måtte kjøpe sædekornet. Gardens beboere eier heller ikke mer enn 6 kuer, 3 kalver og 2 hester foruten dragonhesten». Kari Mikkelsd. fortalte at da hun giftet seg oppatt med Kristoffer (i 1697), hadde hun «6 hester og 30 stykker fe ... som skiftebrevet kan bevise». Dette skiftebrevet er ikke bevart, men det er skiftebrevet etter Dagfinn Knutsen fra 5/3 1680. Da ble det taksert 4 hester (1½, 2, 5, 5 dlr.), 8 kuer (à 3 dlr.), 6 ungdyr og kalver, 10 sauer, 8 geiter, 2 griser. I 1665 ble det offisielt opplyst at det var 2 hester, 7 kuer, 4 ungdyr og 6 sauer på garden, i 1661 1 ku, 2 ungdyr og 2 sauer mindre. Som vanlig er disse talla alt for låge. Ifølge kvegskatten i 1657 ble det fødd 2 hester, 5 kuer og 4 sauer på garden. En mer pålitelig oppgave enn de tre nevnte gir ryttergardsbesiktelsen ca. 1690. Da var det 5 hester, 12 kuer, 8 ungdyr, 8 sauer, 10 geiter og 5 griser. Det ble sådd 9½ tn. havre og 1½ tn. bygg. Både i 1661 og 1665 hette det at utsæden i alt var 6½ tn. Regnet etter tienden var avlinga i begge år ca. 27 tn., i 1686 25 tn. havre og 7½ tn. blandkorn. Både ca. 1690 og 1723 ble høyavlinga for hele Slattum oppgitt til 60 lass.

Ved synfaringa 29/8 1713 hette det at av husa var ei stue ved forrige synfaring pålagt reparasjoner for 2 dlr. Det var ikke gjort, og nå ville reparasjonene koste 3 dlr. Ei nattstue var omtekt, men det var nødvendig med reparasjoner for 4½ dlr. til. Et fjøs var bygd nytt, et annet var gammalt og helt forfallent. Det ville koste 6 dlr. å bygge det opp igjen. Ei åttevegget løe, som var pålagt ½ dlr. åbu, var det ikke gjort noe ved. Det samme gjaldt badstua. Stallen trengte til reparasjoner med bakhon ved gluggen, ¼ dlr. De andre husa var som ved forrige synfaring. De to gjerdene var ikke satt opp som pålagt. Sammen med reparasjonen av de andre gjerdene ville det koste 4 dlr. I skogen var det tømmer til husnytte. Kristoffer lovte å etterkomme påleggene. Han gjorde det likevel ikke og ble dømt til å flytte. De to bygselherrene utstedte så bygselbrev til to brukere. Søndre Slattum ble dermed delt i to parter som svarer til de nåværende Nedre Slattum og

SØNDRE SLATTUM, gnr. 7, bnr. 1

Semming Jakobsen fra Østre Hauger bygslet denne delen av garden i 1714. Han var bruker da karolinene drog gjennom bygda to år etter. Krigsskadene for ham og Lars på Nedre Slattum i 1716-19 var visstnok ikke direkte store, men de hadde som andre «lidt meget av kongens egne tropper og de gjennommarsjerende og innkvarterte tyske (leie-)tropper». Brukerne av Søndre Slattum 1714-1800 var

1) Semming Jakobsen fra Østre Hauger ca. 1682-1729, g m Mari Olsd., kanskje fra Skedsmo, ca. 1687-1769. Barn: Jakob (se 2), Ola 1720-21, Anne (se Nedre Slattum, 3). Semming etterlot seg løvsøre for 175 dlr. Gjelda var 54 dlr. Av sølv var det to beger (5 og 7 dlr.) og to skjeer til 1½ dlr. Enka stod visstnok for gardsdrifta til sønnen fikk bygselbrev i 1743: 2) Jakob Semmingsen 1724-94, br. til 1791, g m Mari Henriksd. fra Ånum i Nannestad 1724-72. Barn: Inger, f 1752, g 1772 m Erik Iversen Ås, Eli 1754-55, Semming, f og d 1756, Berte, f 1757, g 1781 m enkemann Hans Hansen Rundelen fra Lunner, Anne (se Nedre Slattum), Mari (se 3), Henrik (seinere på Li). Jakob giftet seg 2. gang med Gunhild Gudbrandsd. fra Øvre Kirkeby, f 1741. Barn: Mari, f 1775, Gudbrand, f og d 1776, Lars, f 1776, d før 1778, Eli 1778 85. Formuesskatt 1789 1 dlr. Jakob holdt skifte 22/8 1783. Boet var fallilt med aktiva 286 dlr. og passiva 383 dlr. Av utgiftene var 316 dlr. innestående morsarv (med renter) til tre av barna. Jakob var dessuten formyndet for Søren Henriksen og Dorte Henriksd. Sørums, som skulle ha

40¼ dlr. Han fortsatte likevel å bruke garden til svingersønnen tok over. 3) Ola Larsen fra Kirkeby, g 1791 m Mari Jakobsd. Barn: Lars, f 1793, Jakob, f 1795, Gudbrand, f og d 1798, Gudbrand, f 1799. Garden ble 1799 eller 1800 tatt over av 4) Gudbrand Gudbrandsen fra Øvre Kirkeby 1148-1800, g 1777 m Kirsti Danielsd., f ca. 1759. Barn: Gudbrand (se Nedre Slattum), Anne, f ca. 1779, g 1811 m Ole Kristensen, Ola, f 1786, ble husmann i Pynten, Maria, f ca. 1789, Lars (se 5), Kari, f 1793, Eli, f 1796, g 1822 m Henrik Jakobsen Nedre Slattum, Hans 1799-1800.

Skiftet høsten 1800 viste at Gudbrand ikke hadde klart seg noe bedre enn så mange andre brukere på Slattum. Gjelda var på 65 dlr. og nesten 10 dlr. mer enn inntektene. Skogen var i århundrer utnyttet av byborgere. Våren 1802 holdt eierne av denne delen, kjøpmennene Smith og Calmeyer, takst. Garden kunne fø 3 hester, 6 kuer og småfe. Utsæden var 8 tn. om året. (I 1792 ble det taksert 2 hester (å 4 dlr.), 8 kuer (å 3-3½ dlr.), 1 okse, 7 sauer.) På to husmannsplasser kunne de i 1800 fø 2 kuer og så 3 tn. korn. Takst for jordvegen (⅓ av garden) og plassene ble 800 dlr., for husa på garden, plassene og saga med innretninger 3700 dlr. I 1802 ble Søndre Slattum betegnet som en «slett og vanbrukt gard».

Enka etter Gudbrand stod visstnok for gardsdrifta til sønnen tok over. 5) Lars Gudbrandsen, f 1790, g 1819 m Marte Maria Tostensd. fra Bjertnes. Det er ikke visst hvor lenge han var på garden, men i 1819 hette brukeren Lars. Brukertilhøva er litt ugreie på Slattum omkring 1810-20. Det er overgangstid mellom det gamle bygselvesenet og det nye bestyrersystemet. Det siste ble fullt gjennomført da Jørgen Young var blitt eier av garden. Hvem Young hadde på Slattum den første tida etter 1824, er uklart, men i 1837 kom 6) Hans Olsen Rustad fra Enebakk 1804-1883, g m Ager Vilhelmsd., f i Ås 1802, d 1881. Barn: Johan, br. og eier av Li, Karen Kristine, f ca. 1823, Olava ca. 1829-69, Andreas, f ca. 1835, reiste til Aker i 1858, Anne Marie ca. 1835-48, Anne Helene, f 1840, g 1867 m Bernt Christian Johansen på Glosli, Brede, f 1846 (se Nordre Slattum). Foreldra til Hans Rustad døde på Slattum, faren Ole Hansen Rustad i 1843, 74 år gl., og mora Kirsti Olsd. i 1847, 80 år gl. De hadde brukt en gard i Aker. Etter at Young hadde kjøpt Nedre Slattum i 1869, ble begge gardene brukt under ett til 1886. Da solgte han Søndre Slattum til 7) lege Nils W. Gjersøe 1852-1901. Han var den første eieren som bodde på garden siden gammalnorsk tid. Enka hans Karen Gjersøe var prestedatter, født Lütken. Hun satt igjen med 13 barn da mannen døde. Garden ble for 25 000 kroner kjøpt av 8) Johannes Fleisje fra Skånevik 1878-1958, g m Ingeborg Kinn 1887-1960. De var brukere 1914-54. Barn: Asbjørn 1915-1946, Sjur (se 9), Lars 1919-1945, Artur, f 1921, Nils, f 1924,

Odd, f 1929. En sønn tok i 1954 over garden: 9) Sjur Fleisje, f 1917, g m Ellen Johanne Kårstad, f 1926. Barn: Asbjørn Johannes, f 1953, Ingunn, f 1954, Lars Johan, f 1955, Harald Henrik, f 1959.

Johannes Fleisje la i 1923 inn vann i innhus og uthus. Før den tid måtte de kjøre både til dyra og til husholdningen. Han tok opp ca. 10 mål ny jord. Nye uthus ble bygd i 1930 og 1932. Garasje og redskapsskur ble ferdig i 1963.

Av innmarka på 120 mål er 30 mål kjøpt fra Nedre Slattum. I dag er det vanlig med 1 hest, 16 kuer, 6 ungdyr, 25 høns og 2 griser på garden.

NEDRE SLATTUM, gnr. 7, bnr. 3

var den andre halvdel av det gamle Søgarn Slattum. Nedre Slattum lå i samme tun som Søndre Slattum og ble i 1715 bygslet til

1) Erik Persen fra Søndre Slattum, f ca. 1683, falt på Ringerike i 1716, g m Kari Kristoffersd. Barn: Per (se Sjø-Skytta), Gudbrand (se 3), Kristoffer (seinere på Markerud), Mari, g m Pål Sjursen, Anne, g 1744 m Kristoffer Mikkelsen fra Bærum. Enka etter Erik ble g m 2) Lars Matsen, som var br. til 1762, d 1763, 78 år, fikk bygselbrev 9/11 1716. Barn: Berte, f 1716? Berte, f 1719, g m Ola Svensen Hauger. Else Dorthea sal. Plades bygslet i 1762 garden til 3) Gudbrand Eriksen fra S. Slattum, f 1715, br. til han døde i 1785, g m Anne Jakobsd. 1718-82. Barn: Eli, f 1748, g m Jakob Pålsen Holum, Lars 1750-79, Anne, f 1753, g m Jørgen Kristoffersen Rotnes, Kari, f 1756, g m Svein Olsen Skytta (seinere Markerud), Jakob (se 4). Yngste sønn tok over bygsla. 4) Jakob Gudbrandsen, f 1758, g m Anne Jakobsd. fra Søndre Slattum, f ca. 1760. Barn: Anne, f 1786, d på Rudøgarn 1852, Henrik (se 6) t Mari 1792-1803, Kari 1795-96, Eli, f 1797, g 1816 m Gudbrand Jakobsen Rudeiet.

Jakob var «ytterlig fattig» i 1789 og slapp formuesskatt. Året før var det holdt takst på garden for Lengniks dødsbo. Jakob hadde ikke bygselbrev, bare «eierens muntlige tillatelse, hvoretter de har brukt og bruker eiendommen mot årlig avgift». Garden fødte 2 hester og 8 kuer. Av de 2 husmannsplassene fikk brukeren av Søndre Slattum halve avgifta. Skog var det bare til husnytte. «Det som egentlig fins til denne parten, er i sameie med de øvrige Slattumgardene». Med privilegert kvantumsag ble garden taksert til 1500 dlr. Faren hadde klart seg bedre enn Jakob. Ved skiftet i 1782 ble løstøret taksert til 139½ dlr. Gjelda var 36 dlr. Husdyr 1782: 2 hester (16 og 6 dlr.), 6 kuer (5 4 dlr.), 1 kalv, 3 sauer.

Omkring 1810 kom det en ny bruker: 5) Gudbrand Gudbrandsen fra Søndre Slattum, br. til ca. 1823, g 1810 m Anne Marie Rasmusd. fra Ås. Barn: Gudbrand, f 1811, ble husmann i Træet under Nordre Slattum, Kri

Flyfoto av Nedre Slattum fra 1955. Låven på Nordre Slattum sees ned til venstre.
I bakgrunnen Fjelløkka og Glosli.

stoffer, f 1815, Hans, f 1818, Kristine, f 1821, Anne, f 1823. Ei kort tid var visstnok også sønnen til 4) bruker: 6) Henrik Jakobsen, f 1789, g 1822 m Eli Gudbrandsd. fra Søndre Slattum, f 1796. Barn: Kari, f 1822. Henrik ble så husmann i Styrerud, seinere i en plass under Skyset. Han døde i Skytta i 1862.

Det ser ut til at Nedre Slattum helt fra midten av 1820-åra ble brukt sammen med Markerud. I 1865 hette det rett ut at husa stod øde, men jorda var tilsådd. Slik hadde det nok vært en del år da. Første gang denne delen av Slattum direkte blir betegnet som «Nedre», er i 1833. Utsæden det året var ½ tn. bygg, 6 tn. havre, ¼ tn. erter, 2 tn. poteter, og husdyrholdet 2 hester, 8 kuer, 8 sauer, 1 gris. 1845: 3½ tn. bygg, 18¼ tn. havre, 14 tn. poteter, antall husdyr var 3 hester, 6 kuer, 7 sauer og 2 griser. 1865: 3 hester. Utsæd ½ tn. hveite, 4 tn. bygg, 10 tn. havre, ¼ tn. erter, 6 tn. poteter. Plassen Gata: ¼ tn. poteter. Plassen Setra: 1/16 tn. bygg, 1/16 tn. havre, ⅓ tn. poteter. Nedre Slattum hadde samme eier som Markerud til 1855. Da ble Markerud solgt til J. L. Sundt. I 1852 hadde eierne forpaktet bort de to gardene under ett til «mekanikus» N. Larsen på et år for 250 dlr. Fra 1863 til 1869 var C. Andersen eier. I 1865 hette det som nevnt, at garden stod øde. I 1869 kjøpte Young garden og brukte den sammen med Søndre Slattum til 1886. Da Young solgte, flyttet den nye eieren inn på Brenninghaugen:

7) Petter Gulbrandsen Myhrer fra Myrer i Hakadal, f 1857, g m Marie Johannesd. Løstads, f 1860. Enga bnr. 10, skyld 2 ort 12 sk., se Høgshaugen s. 456, og Nedre Nordli, bnr. 11, skyld 1 ort 16 sk., ble solgt fra i 1887. Petter Myhrer dreiv med landhandel på Haugen landhandleri. Bakeri hadde han også. I 1916 skjøtet han garden for 10 000 kroner til sønnen 8) Petter P. Myhrer. Han solgte i 1925 fra Gjersøelia til Søndre Slattum. Seinere solgte han også skogen og til slutt (i 1926) garden til 9) Lars Tømmerlid fra Kaupanger i Sogn 1877-1946, g m Helga Liereng fra Toten, f 18 . Svigersønnen tok over i 1946: 10) Anders Sinober, f 1907, g m Birgit Tømmerlid, f 1917. Barn: Lars-Erik 1939 55, Britt, f 1942, g 1963 m Ole Erik Fjeldstad fra Fjælstad i Gjerdrum.

Av eiendommen er det nå igjen ca. 60 mål innmark.

Plasser og husmenn

Skytterstua, som seinere ble kalt Skytta (Sø-Skytta), ble tatt opp ved vegen over Bjøråsen sør for Ås-plassen av samme navn. Plassen ble visstnok ryddet alt i 1660-åra, for da var det husmenn til garden - og seinere på 1600-tallet bodde den eneste husmannen til Slattum i Skytterstua. Plassen ble skyldsatt i 1851 og fikk seinere bnr. 4, men ble ikke solgt fra før i 1910. Tangen, seinere kalt Styreverud, ble omkring 1700 tatt opp ved elva sønst på eiendommen. Denne plassen ble også skyldsatt i 1851 (bnr. 6). Først 1894 ble den solgt. Saga blir omtalt i 1705. Plassen var da tatt opp ved den nedre Slattum-fossen og var bustad for sagmesteren. Ved skyldsettinga i 1851 fikk den bnr. 2 og 1 ort 6 sk. i skyld. Den ble i 1888 solgt sammen med sagbruket. Ei tid på 1700-tallet var det to Saga-plasser. I 1791 har det kommet til enda to plasser, Løkka og Stua. Husmannen i Løkka var også «sagdrenge». Det er trolig at denne plassen ikke lå langt fra elva. En av dem er kanskje den samme som Sø-Høgda i skogen ovafor vegen rett nord for Markerud. Ved skyldsettinga i 1851 fikk den bnr. 5, skyld 6 sk., men ble aldri frasolgt garden. Nord-Nøgda, der Slattum skole ligger nå, kan også være en av disse plassene. Like etter 1800 ble Pynten, seinere kalt Stuput, tatt opp på pynten ut mot elva like ved vegen til Nittedal kirke. Den ble nedlagt i slutten av forrige hundreåret. En plass som ble kalt Sletta, så Setra og til slutt Marenseterløkka, kom opp i skogen nord for Nord-Høgda omkring 1850 og ble nedlagt før århundreskiftet. Fra samme tid er Gata ved vegen nord på eiendommen. Den ble seinere frasolgt.

SKYTTERSTUA - seinere kalt SØ-SKYTTA. Lars (40 år i 1664) var husmann i 1660-åra og bodde helst her. Kanskje gjorde også Gudbrand (40 år i 1664) det. Han var sagmester. Av barn nevnt Per, f ca. 1656, Lars, f ca. 1658. Nils Eriksen blir nevnt i 1691, da han ble krevd av assessor Anders Simonsen for 4 $\frac{1}{8}$ dlr. Da Nils i 1697 ble krevd på ny, hette det at han var

død. I 1694 gav han tiende av $3\frac{1}{3}$ tn. havre. Helst var han den samme som Nils svenske, som i 1684 var sagmester på den øvre Slattumsaga (Mads Hansens sag). Husmann etter Nils ble

Ola Iversen, som ble «borte uti vannet» i 1709, 51 år gl. Han var også sagmester. Av barn nevnt Iver, f 1707. I 1694 betalte han tiende av $3\frac{1}{3}$ tn. havre og 1705 av 10 tn. Ny husmann ble Æmbret Eriksen. Barn: Anne, f 1709. Etter ham kom visstnok Jens Knutsen. Barn: Berte, f 1712, Knut, f 1712, Mari, f 1716, Anders, f 1719. Jens ble etterfulgt av Hans Persen. Barn: Erik, g 1740 m Maria Arnesd. fra Lørenskog, Per, f 1721, Lisbet, f 1726, Elen 1737-38, Marte, f 1739. Hans var husmann til ca. 1740, da kom Per Eriksen fra Nedre Slattum, d 1765, 60 år, g m Kirsti Einersg. Barn: Erik, f 1741. Per ble 1742 g 2. gang m Jøran Embretsd. Markerud, f 1720. Barn: Embret, f 1740, tjente hos Jens Slattumeiet i 1766, Gudbrand, f og d 1745, Gudbrand, f 1747, Amund, f og d 1749, Lars, f 1751, tjente hos Jakob Slattum i 1766, Kari, f 1755, Anne, f 1758, Per, f ca. 1762. Per Eriksen ble tredje gang g m Ragnhild Persd. Skifte 9/12 1765: Bruttoformue $79\frac{1}{2}$ dlr., gjeld og fradrag $51\frac{1}{2}$ dlr. Husmann ble Ola Skytta, d 1788, 72 år. Barn: Inger, g 1787 m enkemann Jens Jensen fra Bastiansberget i Fet. Ola fikk 4 skjegger «forstrekningshavre» i 1773. Han ble etterfulgt av Svein Olsen, sikkert sønn av den foregående. Det hette at han var fra Skytta da han i 1785 ble g m Kari Gulbrandsd. Søndre Slattum 1756-1800. Barn: Eli, d 1788, 2 år, Anna 1789-1800, Anna Maria, f 1790, Kari 1793-95, Ola 1795-97, Eli 1795-96, Ola, f 1780. Skytta var 1791 den største husmannsplassen under Slattum. Besetningen var 1 hest, 2 kuer, 6 sauer. Utsæd 2 tn. korn, avling 8 tn., måtte kjøpe 4 tn. matkorn. Det bodde da 7 folk i plassen. I 1798 flyttet Svein til Markerud og ble bruker der. Gudbrand Persen var her noen år (se Styreverud). Neste var

Anders Larsen, husm. 1802-20, da han døde, 56 år gl., g m Maria Olsd. Barn: Ola, f 1802. Kristoffer Trondsen, husm. i Skytta u. Slattum, døde i 1827, 53 år. Gudbrand Hansen, g m Anne Nilsd., fikk dattera Marthea i 1832 Embret Hansen døde i 1846, 65 år. Ved disse tider blir en annen Skytta-plass under Slattum, Mellom-Skytta, nevnt. I 1828 kom visstnok folka i Hakkim u. Ås i Hakadal hit: Even Trondsen, d 1853 av kolera, 50 år gl., g m Marte Amundsd., også d 1853 av kolera, 45 år gl. Barn: Gulbrand (se neste), Berte, f 1832, reiste til Bærum i 1852, Amund, f 1835, g 1861 m Anne Maria Andreasd. fra Jonstua u. Dal, Anne Dorthea 1841-51, Anton, f 1846, Maria, f 1850. Even var sagmester. Husmennene i Skytta hadde oftest vært sagemstere eller sagdrenger. Da sønnen til Even tok over den gamle Skytta-plassen.

SØ-SKYTTA som den da ble kalt, ble han oppsynsmann i Slattum skog. Denne jobben hadde seinere husmannen i Sjø-Skytta. Ved frasalget i 1910

Utsnitt av rektangelkartet fra 1881 for området Hauger-Holter.

måtte enda kjøperen forplikte seg og seinere eiere til gratis «at utføre det nødvendige Politiopsyn med Slattum Skog». Sjø-Skytta var også «stasjon» for Young på Ås i Hakadal. Det gjaldt å komme fort til byen med mjølka, og det ble derfor skiftet hester i Skytta. Young holdt igjen Sjø-Skytta og skogen, en 4000 mål, da han solgte Slattum. Skogen kalles ennå Youngsmarka. Gudbrand Evensen, f 1824, g 1857 m Kirsti Andersd. fra Frøyshoveiet i Hole, f 1821, var forpakter og oppsynsmann 1865. Barn: Edvard 1857-78, Martin, f 1860, Inga, f 1864. hun var ikke med i folketellinga 1865, derimot Kirsti Andersdatters sønn Andreas Ellingsen, 16 år, Kristiania og Andreas Larsen, 2 år, fastersønn. Dessuten Amalie Martine Mur?, 26 år, Sverige, fyrstikkarbeider. Da Fritjof solgte Slattum skog i 1892, var det «med forbehold av rett for den på plassen boende forpakter Gulbrand Evensen til så lenge han lever å bebo og bruke plassen». Sjø-Skytta var alt 1851 skyldsatt (det seinere bruksnr. 4), men ble først i 1910 solgt til Karl Amundsen, som gav 2000 kroner. Han og kona hadde personlig rett til ved i Slattum skog. I 1918 solgte han eiendommen for 10 000 kroner til Lars Haugen, som i 1929

fikk 4100 kroner for den av Ole og Th. Helleberg og Ole E. Snertingdalen. De solgte året etter for 7000 kroner til Nittedal Pelsdyrfarm.

STYRERUD (TANGEN). Den første kjente i plassen Tangen (fra tidlig på 1800-tallet kalt Styreverud) var Kristoffer Jakobsen, som i 1705 gav tiende av 10 tn. havre. Kanskje var det en sønn som tok over: Ola Kristoffersen, g 1712 m Gunhild Nilsd., som døde i 1713, 26 år gl. Barn: Berte, f og d 1713, Gunhild, 1713. Neste var visstnok Jens Hansen. Barn: Olaug, f 1716, Ragnhild, f 1720, Hans 1722-25, Ola, f 1724, Kari, f 1727. Kristoffer Eriksen var visstnok husm. i 1730- og 1740-åra. Jens Jørgensen hadde dattera Anne Maria til dåpen i 1748 og Ola Gunnersen dattera Eli i 1755. Jens Amundsen døde som enkemann i 1773, 81 år. Han var i 1762 g m Eli Embretsd. Barn: Embret 1739-40, Amund 1744-48. Gudbrand Persen var husm. fra 1770-åra til han døde i 1814, 72 år, g m Anne Persd. Barn: Per, f 1776, d liten, Torger, f 1778, Per, f 1782. Gudbrand ble g 2. gang m Berte Torgersd., f ca. 1748, d hos Søren Skytta 1818. Barn: Jøran, f 1780, Gudbrand, f 1785. Jøran fikk i 1800 sønnen Magnus med Anders Magnussen, som tjente hos Svein Skytta, og da ble plassen for første gang kalt Styreverud (eller rettere Styrud). Gudbrand Persen var husmann i Skytta noen år, men kom etterpå tilbake hit. Husmann i Styreverud i mellomtida var Gudbrand Olsen, f ca. 1771, g m Eli Kristoffersd. Barn: Jakob, f 1799. Gudbrand ble g 2. gang 1805 m Maria Olsd. fra Rulse i Hakadal. Barn: Ola, f 1808, Anders, f 1812.

Henrik Jakobsen, seinere på Skyseteiet, død i Skytta 1862, 73 år, g m Eli Gudbrandsd., var husm. i Styreverud i 1820- og 1830-åra. Barn: Anne, f 1824, g m Hans Kristoffersen Klorå, f på Hovineiet i Aker, flyttet i 1849 til Lilloeiet, Gulbrand, f 1826, d liten, Hans Jakob 1828-37, Jonas, f 1829, Gulbrand 1830-52, Andreas, f 1833. Gulbrand Toresen, f ca. 1803 i Askim, d 1846, g m Gunhild Olsd., f ca. 1815, kom hit fra Trøgstad i 1840. Barn: Johan, f 1826, Gunhild 1830-46. Gunhild Olsd. ble g 2. gang 1851 m Johannes Jansen i Sørli u. Li. Sønnen tok over Styreverud: Johan Gulbrandsen, f 1826, g 1851 m Kristine Olsd., f ca. 1826 (far sagmester O. Larsen Slattumeiet). Barn: Ole 1853-55, Ole Gulbret, f 1856. Ny i plassen ble

Herman Eriksen Raggerud, f ca. 1822 i Stange, g m Karen Hansd. fra Odalen, f ca. 1824, var sagarbeider og bodde i Styreverud. Barn: Mathea, f 1853 i Odalen, Andrea, f 1854 i Odalen, Elise, f 1855, Helena (Elin), f 1857, Hans, f ca. 1858, Edvard, f 1860, Maria, f 1863. Elise ble i 1878 g m Petter Karlsen, født på Skøyeneiet. Anne Andersd. Styreverud døde i 1848, 60 år gl., og hun var enke etter innerst Magnus Andersen.

Ole Engebretsen fra Nes, f 1829, g m Marte Jakobsd., f ca. 1812, var husm. i 1875. Barn: Oline, f 1862 i Nes. Marte hadde før vært g m Hans og hadde barna Johan, f 1852, Gina, f 1855. Andrine Olsd. Styreverud, f i Nes, ble 1872 g m Karl Martin Hansen, 26 år og født i Nes. I 1865 ble det fødd 2 kuer

Rester av Slattum sag. (Foto 1959: Leif Tvedt.)

og 1 sau i Styrrerud. Utsæden var $\frac{3}{8}$ tn. bygg, $\frac{7}{8}$ tn. havre, $\frac{1}{8}$ tn. erter og $1\frac{3}{4}$ tn. poteter. Ti år etter var det 2 kuer i plassen, og det ble sådd $\frac{1}{2}$ tn. bygg og 2 tn. poteter. Pike Birgitte Iversd. Styrrerud, f 1820, døde i 1888.

Skredder Martin Olsen Styrrerud fra Vestenga Sandum i Gjerdrum, f 1866, kjøpte eiendommen (skjøte 1896) av Ludvig Lie, som hadde kjøpt eiendommen (gnr. 7, bnr. 6) av Young (skjøte 1895). Det var Ludvig Lies mening at sønnen skulle ha stedet og begynne smie. Han gikk nemlig i smedlære, men var så uheldig å kjøre av seg den ene armen i treskemaskinen. Olsen Styrrerud satte opp fjøs, låve og stabbur i 1923-24. I 1918 bygde han på hovedbygningen. Før ble det holdt 2-3 kuer, griser og høns på eiendommen, som har 15 mål innmark. Svingersønnen Trygve Pettersen er eier nå.

SAGA (NEDRE SAGSTUA). Halvor Jakobsen Hauger var sagmester på Slattum nedre sag i 1684. Det er ikke opplyst noe om han eller tidligere sagmestere bodde i denne plassen. Den første en med sikkerhet veit bodde der, var Brynil Halvorsen. Han var sagmester i 1702 og gav i 1705 tiende av 10 tn. havre. Barn: Hans, f 1707. Ei tid framover bodde ikke sagmesteren i denne plassen, men sagdrenger (c: sagarbeidere) og andre. Det er mulig den neste husmannen var Ola Gulbrandsen. Barn: Gulbrand, f 1712. De to neste husmennene må også føres opp med forbehold: Iver Eriksen. Barn: Ola, f 1724, Berte, f 1727. Iver ble seinere husmann i Sauli under Dal. Per Andersen. Barn: Sara 1736-37, Marte, f og d 1737, Berte, f og d 1737. Ola Gulbrandsen. Barn: Botolf, f 1746, -Anne, f og d 1756. Sønnen i Markerud ble ny husmann: Per Embretsen 1726 88, g.m. Marte Andersd. Slattumeiet. Barn: Nils (se neste), Embret, f 1752, Marte, f 1756. Per fikk 2 skjeeper

forstrekningshavre i 1773. Husmann etter ham ble sønnen, som også var sagmester: Nils Persen 1749-1820, g m Mari Gunnersd., f ca. 1751. Barn: Kari, f ca. 1782, Per, f ca. 1791, g 1816 m Kari Gulbrandsd. Slattum, var først husmann etter faren (se neste), seinere i Skytta under Ås. Sagmester Per Nilsen. Barn: Nils, f 1816, Gulbrand, f 1820, Hans, f 1823, Gulbrand, f og d 1826, Per, f 1828, Anne Maria, f 1832. Nils ble 1847 g m Mari Jensd. Skytta, f i Aker 1826. I 1791 ble det sådd 1 tn. på plassen, avlet 4 tn. Husdyr: 1 ku, 2 sauer. Husmannen (Nils Persen) måtte da kjøpe 6 tn. rugmalt og bygg årlig. Folketallet var 6. Ola Jørgensen (1804 -91), sagmester, g 1825 m Kari Jensd. Bakken, d 1869, 70 år. Barn: Ola, f 1833, Per, f 1835, Dorthea, f 1838, Anne, f 1826, g 1849 m Per Mattisen fra Nybråtan under Dal, sagmester på Dal sag, Per, f 1828, Jens, f 1841. Bare Ola og sønnen Jens bodde i Saga i 1875. De hadde 2 kuer og 2 sauer og sådde 1 tn. havre, $\frac{3}{8}$ tn. bygg og satte 1 tn. poteter det året. «Ola Saga» som han ble kalt, var den siste sagmesteren som bodde i denne plassen. Etter ham kom Sigvard og Henrikka dit. Det var vanlig at noen gikk til dem og spille kort. Stua i Saga ble revet i 1930-åra. Den hadde stått tom i mange år da. Sagajordet som var en 7-8 mål, gikk oppover fra stua nede ved elva og mot Brenninghaugen. Tomta og jordet eier Olaf Holmerud nå. Plassen ble skyldsatt i 1851. Seinere (i 1885) ble sagbruket også skyldsatt og lagt til. Fr. Young solgte dem i 1885 sammen med eiendommer på Dal-sida for 30 000 kroner til Georg Frølich. Han solgte året etter for knapt 23 000 kroner til grosserer Johan Smith. I 1895 solgte han fra sagbruket med plassen Saga for 6500 kroner til H. G. Holmerud. Han brukte saga til 1908-09. Da gikk dammen ut i en stor flom, og den gamle Slattum-saga ble nedlagt.

LØKKA. Embret Persen ca. 1741-1816 er nevnt som husmann alt 1762, g m Berte Olsd. 1745-1808. Embret var sagmester. I 1791 sådde han $\frac{1}{2}$ tn. korn og hadde 1 ku og 1 sau. Han måtte kjøpe 4 tn. korn årlig. Folketallet var 3. Løkka er sikkert et annet navn på Brenninghaugen eller Høgda (se nedafør).

STUPUT. Jonas Larserl, d 1843, 50 år, g 1824 m Jøran Larsd. Slattum-eiet, f ca. 1794. Jonas tjente hos Jakob Glosli før han ble gift. Barn: Gulbrand, f 1816, Karen 1825-28, Lars, f 1827, reiste til Kristiania i 1851, Per, f 1829, til Kristiania som snekker i 1849, Marte Karine, f 1833. Jonas var sagmester. Jørgen Olsen, g m Dorthea Eriksd. Barn: Josefine Maria, f 1854. Herman Eriksen bodde her 1853-55. Per Hansen. Barn: Andreas, f 1857. Stuput hadde visstnok ikke noe jord, iallfall ikke etter Jonas Larsen bodde der var det noe jord til plassen. I 1865 er ikke plassen nevnt, i 1875 bodde det en gardsarbeider der. Hans hadde verken husdyr eller noen utsæd. Ola Larsen, f i Nes 1851, g m Anne Syversd., f i Eidsberg 1847. Barn: Helene Marie, f 1872, Arnt, f 1875.

PYNTEN. Gulbrand Olsen, d 1843, 70 år, g m Marte Sørensd. Barn: Jakob, d 1828, 32 år, Ola (se neste), Ola, f 1829, Marte Maria, f 1834.

Plassen ble overtatt av sønnen Ola Gulbrandsen, d 1864, 55 år, g m Helene Hansd., d 1843, 47 år. Barn: Jakob, f 1830, reiste til Amerika i 1853, Anne Maria 1833-60, Berte, f 1836, g 1860 m Pål Mikkelsen fra Ringneseiet i Skedsmo, Marte Helene, d 1845, 6 år. Ola ble g 2. gang 1850 m Berte Marie Olsd., datter til Ola Henriksen Haugereiet ca. 1824-62. Barn: Jacob, f 1853, Hans, f 1856, Gulbrand, f 1862, g 1886 m Oline Kristine Gulbrandsd. Kjulstua. Plassen ble nedlagt før 1865. Det var trolig lite eller ingen jord til den.

NORD-HØGDA. 1) Per Gustavsen, f på en plass under Skansgården i Vinger i 1824, g m Kari Persd., f i Grue. Barn: Gunerius, f i Aker 1846, Petrine, f i Aker 1848, Maria, f 1850, Peter 1852-55, Josefine Maria, f 1854, Johan, f 1856, Petter 1858-61, Gustava 1859-60, Gustav, f 1861, Maria 1850-53, Johan, f 1856. Per kom til Høgda i 1850. Han var teglbrenner hos Young. Det er mulig at det hadde bodd noen i denne plassen før ham. Den ble skyldsatt i 1851, men ble aldri solgt fra. I 1865 lå plassen øde. Ti året etter var det heller ikke husdyr eller noen utsæd der. Anders Persen, g m Ingeborg Jonsd. Barn: Elen Maria, f 1854 (var i Skytta da hun 1878 ble g m Martin Knutsen fra Nygård u. Bjertnes, skr. i Værhaug u. Hauger), Martin Bernhard, f 1857. Arne Arnesen, f i Grue 1837, g m Berte Marie, f 1825 i Nittedal. Barn: Karoline, f 1855, August, f 1858, Ludvig, f 1863, Petter, f 1865, Severine, f 1869. De barna som var 10 år og eldre, er ført opp som fyrstikkarbeidere 1875. Det bodde også en arbeider ved fyrstikkfabrikken i plassen. Det var Kristian Larsen fra Gjerdrum.

SØ-HØGDA. 1) Anders Andersen Redalen fra Sigdal, f ca. 1825, g m Gudbjørg Evensd. fra Sigdal, f ca. 1830, kom 1863 og ble husmann i Sør-Høgda. Barn: Anne, f 1849, Even, f 1852, Dorte, f 1854, Anders, f 1856, Kristian, f 1859, Berte, f 1861, alle født i Modum, Andreas, f 1864, Thea Kristine, f 1866. Plassen fødte i 1865 3 kuer og 3 sauer. Utsæd: ½ tn. havre, ½ tn. bygg, 3 tn. poteter. Ny husmann ble Jens Jensen, f 1845, g m Anne Gurine Knutsd., f 1835. De var fra Nannestad. Barn: Jørgen, f 1858 i Aker, Mathilde, f 1863 i Aker, Oluf, f 1865 i Aker, Lars, f 1863 i Aker, Inga Maria, f 1870 i Aker, Anne Olina, f 1871 i Aker, Karl Gunerius, f 1874 i Nittedal, Bernt Sigvard, f 1876 i Nittedal. I 1875 hadde de 2 kuer i Sør-Høgda. 1872-73 bodde en smed i plassen, Hans Gulliksen, g m Håkine Kristiansd. Barn: Anton Sigvard. Husa står framleis i Sør-Høgda. Før 1920 ble de leid bort til turister. Husmenn har det ikke bodd der siden før forrige verdenskrig. Den siste var Gustav Hansen. Gjersøe utstedte husmannskontrakt til ham i 1892. Gustav hadde rett til 960 kg høy og 960 kg halm årlig foruten ved og gjerdefang mot arbeidsplikt.

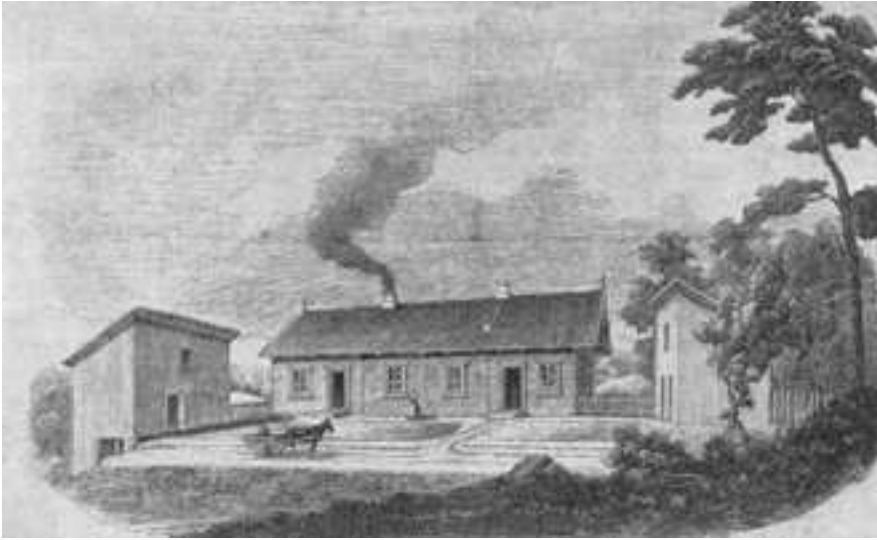
STUA. Håken Amundsen, d 1796, 83 år, g m Anne Hansd., f ca. 1729. Barn: Marte, f 1777. Håken bodde her som pensjonert korporal. Det var ingen utsæd eller husdyr på plassen i 1791. Enka og dattera bodde her i 1801. Seinere hører vi ikke mer til denne plassen. Håken var fra Skøyeneiet.

SETRA (SLETTA, MARENSETERLØKKA) . Hans Eriksen, d 1866, 85 år, fra Kråkstad, g m Ragnhild Eriksd., f 1793 i Nittedal. Barn: Maren, f 1834. Maren og sønnen Edvard, f 1865, var de siste i denne plassen. De flyttet over på Hauger-sida av bekken, til den eiendommen Melbye eide seinere (Utsikten), i ei stue som nå er borte. Marenseterløkka er tilplantet med skog. Hans Eriksen var husmann. I 1865 hadde han 2 sauer og litt utsæd. I 1875 var det verken husdyr eller utsæd på plassen.

BRENNINGHAUGEN. Hans Olsen, d 1857, 46 år, g m Marte Maria Jacobsd. Barn: Elen Karine 1841-45, Karl Martin, f 1844, Kirkebyeie da han g 25/5 1869 m Anne Marie Gulbrandsdr, f Slattumeie, i Dalseie 1874, nedre Haug 1877, Jens Kristian, f 1846, Elen Karine, f 1849, Johan, f 1853, Gina, f 1855, Ole Kristian, f 1861. Hans Olsen blir betegnet som «innerst» både 1843 og 1857. Plassen er ikke oppført 1865 med navn, men kommer sikkert inn under Slattum løpenr. 187, som da stod øde (se ovafor). I 1875 bodde en dagarbeider her: Hans Pettersen, f 1847 i Nes, g m Mathea Larsd., f i Blaker 1849. Barn: Petra, Maren, Plassen hadde da ingen utsæd, men 4 hester og 2 kuer! Det sier jo direkte at Young brukte husa der til stall, for på Søndre Slattum var det bare en hest. Da Petter Myhrer kom hit, bygde han på låven mot vest. Resten stod fra før.

GATA. Per Hansen fra Omsibakken, f 1808, g 1836 m Johanne Andersd., f ca. 1806 på Vestre Toten. Barn: Nils (se neste). Per fikk kontrakt på plassen i 1859 mot arbeidspått og årlig avgift 12 sk. Han hadde rett til ved og gjerdefang i skogen. Per var skomaker. Ingen husdyr i 1865, og bare ¼ tn. poteter i utsæd. Sønnen, som var vognmann, forpaktet plassen etter faren: Nils Persen, d 1876, 34 år, g m Gunhild Johannesd., f 1844 i Vestby. Barn: Inga Petra og Karoline Janette, f 1867, August Hjalmar, f 1870, Rudolf Alfred, f 1874, Ragnhild, f 1876. Utsæden var i 1875 på ¾ tn. havre, 1½ tn. poteter og husdyrholdet 1 hest og 1 ku. Per Hansen fikk seinere kjøpt plassen.

YSTERIET. I «Illustreret Nyhedsblad» nr. 46 for 1860 blir «Nitedals Ysteri» inngående omtalt. Et stort tresnitt viser ysteriet med uthusbygning. Det fortelles «at Sommeren 1858 blev, saavidt vides, de første Forsøg paa fabrikmæssig Ysting af fremmed Melk gjort her i landet, idet nemlig nogle Mænd i Nitedal, med Tilskud af Selskabet for Norges Vel. oprettede Nitedals Ysteri, hvortil al Melk skulle kjøbes af Bygdens Opsiddere daglig baade Vinter og Sommer. Og betales med 3 Skilling pr. Pot nysilet.» Dette ysteriet var likevel ikke det aller første i landet. Alt i 1855 startet de et i Rausjødalen i Tolga. Likevel var de tidlig ute i Nittedal. Virksomheten fikk ikke særlig lang levetid. I 1865 var det landhandel på stedet, og vi hører ikke noe om ysting. Seinere var det garveri på stedet, og bygningen gikk med ved brann for en 50 år siden. Navn som «Ysteri» og «Ysterisvingen» lever ennå.

Ysteriet etter tegning i Illustreret Nyhedsblad.

Andreas Julien Rosenvinge Kolderup, f ca. 1830 i Langesund, g m Emilie Larsen, f ca. 1841 i Våler i Sålenene, var frihandler og holdt til i Ysteriet i 1865. Barn: Arthur, f ca. 1864, Anne Kristine, f 1867. Det ble sådd 1/16 tn. bygg og ½ tn. poteter på eiendommen i 1865. Peter Gulbrandsen Myhrer var her i 1880-åra. Det var også garver Carl August Torgersen Skøien. Gustav Hansen bodde i Ysteriet da barna Gunda Charlotte (i 1887), Ingeborg Syverine (i 1892) og Georg (f og d 1898) kom til.

SLATTUM SKOLE. Jens Semmingsen Finstad fra Rendalen, d 1875, 50 år, g m Anne Olsd. fra Oppdal 1840-87, var lærer ved Slattum skole fra den startet i 1861. Barn: Anne, f ca. 1859 i Tingvoll, Ingeborg Jensine, f ca. 1861, Mathea Sebastiane Ovedia 1862-78, Inga Teodora Hedvig 1864-88, Oluf Sophus, f 1866, Augusta Charlotte 1868-81, Knud Lyng, f 1870, Johan Huss, f 1872, Andreas Svane 1874-76. Finstad hadde 3 kuer og 1 sau i 1865, og han sådde ⅜ tn. bygg, ⅞ tn. havre, ⅛ tn. erter og 1¼ tn. poteter på skolejorda. Dessuten bodde Anne Mona Pedersdr, 18 år Vestre Slidre, tjenestepike og Dorthea Olsdr, 40 år, fyrstikkarbeider her i 1865.

W. H. Pedersen var lærer 1876-1908. Waldemar Hagbart Pedersen, f 1844 i Kristiania, ble i 1893 g m Martha Christophersen, f 1870 og datter til læreren ved Omsen (Holm) skole.

Mange som bodde rundt om på Slattum-eiendommen veit vi ikke nøyaktig hvor bodde. Det heter bare at de bodde på SLATTUMEIET: Hans Persen g 1791 m Marte Persd. Sagstua, Kristian Olsen g 1791 m Inger Persd. Øgarn, Per Matsen g 1798 m Ingeborg Eriksd., Per Olsen g 1807 m Inger Olsd. Sjø-Holm. Ola Persen, g m Anne Kristoffersd. Barn: Kari, f 1781,

Anne, f 1783. Ola Jensen, g m Anne Kristoffersd. Barn: Jens, d 1782, 8 år, Jens, f 1782. Nils Persen, g m Mari Gunnersd. Barn: Gudbrand 1784-85. Ei Kari Nilsd. i Slattumeiet ble i 1803 g m Hans Jensen Kjulshagan. Hans Persen, g m Anne Persd. Barn: Per, f 1791. Lars Persen, g m Marte Olsd. Barn: Jøran, f 1793, Gudbrand, f 1798. Lars ble g 2. gang m Dorte Børgersd. Hans Persen, d 1831, 70 år, g m Marte Persd., d 1829, 68 år. Barn: Hans, f 1797, Per 1799-1820.

Berte Persd. døde i 1783, 70 år, Marte Hansd. i 1741, 50 år, Gudbrand Kristoffersen i 1749, 39 år, Anne Olsd. i 1755, 2 mndr., Gunner Amundsen i 1765, 70 år, Kari Holgersd. i 1768, 70 år, Kirsti Jørgensd. i 1773, 2 år, Eli Kristoffersd. i 1773, 64 år, Anne Eriksd. i 1775, 69 år, Mattis Olsen i 1780, 14 år.

Mari Kristoffersd. fikk i 1805 dattera Sigrid med Ola Hansen, som tjente på Li, Ingeborg Olsd. et barn med Lars Olsen, som ville ekte henne, Anne Hansd. dattera Inger Marie med Lars Olsen Slattumsaga.

Per Andersen, g m Eli Kristoffersd. Barn: Anders, f 1798. Ola Olsen Nord-Skytta, g m Marte Persd. Barn: Ola, f 1798. Ola Olsen ble g 2. gang m Maria Torgersd., d 1816, 49 år. Barn: Berte Sørine, f 1811. Lars Olsen, d 1821, 48 år, g m Maria Evensd. Barn: Berte, f 1804. Lars Persen, g 1803 m Dorte Børgersd. Barn: Marte Maria, f 1806. Per Olsen, g m Inger Olsd. Barn: Ola, f 1808. Hans Persen (44 år i 1801), g m Marte Persd. (38 år i 1801). Barn: Per, f ca. 1799. Lars Persen, f ca. 1755, g m Marte Olsd., d 1803, 49 år. Barn: Jøran, f ca. 1794.

Mari Hansd., døde i 1800, 83 år, Eli Amundsd. i 1804, 40 år, Kari Larsd. Haugen under Slattum i 1808, 72 år, Ola Knutsen i 1808, 61 år, Ola Larsen i 1809, 74 år, Jakob Kristoffersen i 1811, 65 år.

Kristian Olsen, g m Berte Maria Persd. Barn: Kristine, f 1816. Nils Torgersen, f ca. 1789, g 1819 m Mari Rasmusd. fra Ås, f ca. 1788. Barn: Torger, f 1820, Kristoffer, f 1822. Henrik Jakobsen, g m Eli Gudbrandsd. Barn: Karen, f 1822, Anne, f 1824. Hans Olsen, f ca. 1787, g 1819 m Eli Olsd., f på Rødtveit i Aker ca. 1786. Barn: Andreas, f 1825. Jakob Knutsen, d 1864, 75 år, g m Johanne Mikkelsd., f ca. 1787, kom i 1827 til Slattumeiet fra Haugereiet i Lørenskog. Barn: Gunner, f 1827. Ola Torgersen, g m Kari Jensd. Barn: Hans, f 1831. Ola Olsen fra Skedsmo, g m Kristine Hansd. fra Nedre Daleiet, f 1806. Barn: Lars, f 1833 i Ramstadstranda, Anne, f 1838 på Slattumeiet. Hans Persen, g m Olia Larsd. Barn: Andrine, f 1839. Ola Larsen, d 1847, 51 år, g m Margrete Andersd. Barn: Anne Maria, f 1841, Maren, f 1845. Hans Jakobsen, g m Ragnhild Olsd. Barn: Anne Julie, f 1847. Skomaker Anders Persen, f på Skøyeneiet ca. 1812, g 1842 m Ingeborg Maria Jonsd. Haugseiet, f ca. 1818. Barn: Per Anton, f 1842, Johan, f 1845. Ola Jørgensen (24 år) g 1827 m Kari Gudbrandsd. (22 år), Magnus Andersen (25 år) g 1826 m Anne Andersd. (30 år), Gudbrand Olsen (28 år) g 1828 m Marte Sørensd. Moeiet (28 år), Gudbrand Amundsen (26 år) g 1833 m

Pernille Øgarn (57 år), enke Dorte Børgersd. (40 år) g 1835 m enkemann Ola Olsen Skyseteiet.

Snekker Johan Jensen, g m Berte Jensine Kristiansd. Barn: Bernhard, f 1852. Sagmester Håken Olsen, f ca. 1825 i Enebakk (far sagmester Ola Larsen Slattumeiet), g 1853 m Kristine Henriksd. fra Sagene i Aker, f ca. 1833. Barn: Olaus, f 1854. Håken flyttet til Aker i 1856. Han var bror til Edvard Olsen Styrerud (f 1837), som flyttet til Aker i 1854. Gustav Gustavsen, f ca. 1831 (far Gustav Persen), g 1854 m Kristine Torgersd. Skysset. Barn: Gulbret, f 1854; Anne Marie, f 1862. Gustav var sjøleier på Ås i 1862.

Olaves Augustinussen, d 1860, 42 år, g m Marte Jakobsd. Barn: Andreas 1860-61. Teglverksarbeider Kristian Engebretsen, g m Anne Marie Jensd. Barn: Martin, f 1862. Sagmester Johan Gulbrandsen, g m Oline Olsd. Barn: Ole Gulbret, f 1856. Per Hansen, g m Karen Olsd. Barn: Andreas, f 1857.

Dagleier Per Hansen fra Rudsetra (25 år) g 1856 m Karen Olsd. fra Glosli (25 år). Helene Marie Hansd. Slattumeiet (26 år) g 1863 m enkemann og malermester Helmer Richard Berg i Kristiania, 59 år og født i Arendal, Dorthea Olsd. (28 år) g 1867 m Martin Larsen fra Ryeneiet i Skedsmo, Johan Andersen Slattumeiet, bor Åsei (30 år) g 1875 m Maren Hansd. Åsei, f på Modum.

Teglbrenner Ole Hansen, bodde i Saga 1865 g m Karen Andrea Tjøstelsd. Barn: Hans Kristian, f 1866. Martin Larsen i Saga, g m Dorthea Olsd. Barn: Karen Mathea, f 1866, Ludvig, f 1871, Dina, f 1873. Kristian Gulbrandsen, g m Ingeborg Marie Persd. Barn: Karl Magnus, f 1872, Gunhilde, f 1870. Ola Larsen, g m Anne Syversd. Barn: Arnt Johan, f 1875. Edvard Olsen, g m Gunhilda Marie Kristiansd. Barn: Ole Emil, f 1876. Hans Pettersen, g m Mathea Larsd. Barn: Maren Indiane, f 1875, Ludvig Harald, f 1878.

Enke Margrethe Andersd. Saga døde i 1872, 73 år, skomaker Hans Gulbrandsen i 1866, 31 år, enke Anne Marie Andersd. Saga i 1870, 62 år, Marie Rasmusd. i 1861, 85 år.

Tomter og parseller av S. Slattum, gnr. 7

NAVN	Bnr.	Skyldsatt	Fra bnr.	NAVN	Bnr.	Skyldsatt	Fra bnr
Saga	2	1852	1	Slattum skole	19	1932	1
Brenninghaugen .	3	1852	1	Skogstua	20	1933	4
Skytta	4	1852	1	Soltun	21	1944	4
Høgda	5	1852	1	Solstua II	22	1944	4
Styrerud	6	1852	1	Midtskytta	23	1946	4
Gjestdal	7	1865	1	Øverli	24	1946	4
Skolegard	8	1865	1	Sørli	25	1946	4
Skog	9	1864	3	Solbakken	26	1946	4
Engen	10	1887	3	Bakkehaugen	27	1946	4
Nordli nedre	11	1887	3	Myrbakken	28	1946	4
Dam- og vannrett	12	1895	2	Aspeli	29	1946	4
Gjersøelia	14	1925	3	Rybo	30	1946	4

NAVN	Bnr.	Skyldsatt	Fra bnr.	NAVN	Bnr.	Skyldsatt	Fra bnr.
Solheim	15	1925	1	Solli	31	1946	4
Heggeli	16	1926	1	Bakkely	32	1946	4
Elveli	18	1927	6	Granli	33	1946	4
Bjerkeli	34	1946	4	Brenning- haugen II	40	1955	3
Fjellberg	35	1946	4	Veggrunn	41	1959	1
Gjellerasen				Slattum Idrettspl.	42	1959	1
Sportsplassen II	36	1947	23	Lærerbolig	43	1960	8
Skytta				Lærerbolig II	44	1960	8
Hydroforanlegg	37	1949	27	Saglia 45	1961	2	
Gerdheim	38	1949	23	Brenning- haugen III	46	1961	3
Lærerboligen	39	1955	8				

Eiere av Nordre Slattum

En part på 1 øyresbol i N. Slattum kom før 1393 til Nittedal kirke og 1/3 øyresbol til Skedsmo kirke. Disse småpartene var sikkert gitt av bønder. Partene ble «glømt» og er ikke omtalt seinere. Torer Sebjørnsson og kona hans, Torbjørg Hallwardsdotter, solgte i 1418 en part i garden på 5 øyresbol til Olav Jonsson. Det er mulig at denne parten seinere ble gitt til Maria-kirken. Størrelsen av den skulle stemme med skylda på 2 tylfter bord som denne kirken i 1542 eide i garden. Denne parten fulgte seinere de samme eiere som part II under Søndre Slattum (se der). Den største delen av garden, med bygselrett over det hele, kom i katolsk tid under Oslo domkirke. Den var i 1595 og seinere på 15 lpd. malt eller tunge. Etter reformasjonen ble den konfiskert av kongen, som forlente den til «lesemesteren i Oslo» (seinere lektor ved Katedralskolen). Han fikk landskyld av garden helt til 1800. Da ble det gitt kongelig skjøte til brukeren Kristoffer Hansen. Han solgte straks skogen til Collett & Søn og Mathias Calmeyer for å få penger til kjøpet av garden. Ved- og tømmerretten, som opprinnelig var forbeholdt, solgte Kristoffer i 1841 for 190 dlr. til Young. Retten i den andre halvparten av skogen hadde han solgt før.

Skyld og skatt

Nordre Slattum var halvgard i 1577, men ble i 1594 satt opp i skatteklasse fullgard. I gammalnorsk tid var garden enten stor halvgard eller liten fullgard på 15-18 øyresbol. Skylda var 1595 og seinere 15 lpd. malt eller tunge og 2 tylfter bord. I 1665 ble skylda foreslått satt til 25 lpd. tunge. 1723: Skylda skulle være som før. Garden fikk matr.nr. 56. 1838: Ny skyld 11 dlr. 19 sk. Nytt matr.nr. 124. 1865: 279 mål åker og dyrket eng (144 mål på Jens Kristoffersens part og 135 mål på Ole Nilsens part). 100 mål inngjerdet havn. Plassen Træet 11 mål dyrket. Havnerett i den frasolgte skogen for brukere og husmenn. 1886: 21,51 skyldmark. Gardsnr. 8.

Brukere av Nordre Slattum

Torer Sebjørnsson, g m Torbjørg Hallvardsd., solgte en part av garden i 1418 til Olav Jonsson. De var trolig brukere. Torer er nevnt 1557-95. Brukerrekka er så sammenhengende:

I) Bård, br. seinest 1600-57, hadde to medbrukere fra 1645: Ib) Jens, br. til 1659, II) Ola, f ca. 1604, br. til ca. 1679, kirkeverge 1659-61, lagrettesmann. Barn: Kari, Jon, f 1644, br. av Skolsegg i Skedsmo, datter g m Knut Vestre Hauger. Halve garden ble i noen år inntil ca. 1668 brukt av sønnen II b) Jon Olsen. Etter ham kom det en annen medbr.: II c) Torer, br. til 1678. Hele garden ble så tatt over av III) Gudbrand, trolig fra V. Hauger, br. til ca. 1697. Arvingene til Jens Jensen i Kristiania krevde ham 1687 for skyldige 22¾ dlr. Halve garden ble i 1690 tatt over av sønnen (?) IV) Lars Gudbrandsen, f ca. 1651, br. 1690-1708, da han døde, g m Marte Sørensd. Barn: Gudbrand, f ca. 1696, br. av V. Hauger, Søren, f ca. 1701, br. av Kjøl, Berte, g m Steinar Glømmi, Anne, g m Torbjørn Kristoffersen Fossum i Skedsmo. Lars var av de mange uvillige som i 1698 ikke ville møte på tinget og betale skatt. «Uvilligheten» kom av de store nødsåra 1696-98. Enka etter Lars ble i 1708 g m V) Jon Hansen Ryen fra Skedsmo?, br. til 1734. Kona døde dette året, og på skiftet etter henne forbeholdt Jon seg plassen Slattumstua. Barn: Tore (se VI). Dagskatt 1712 1⁵/₈ sk., krigskatt 1716 2¹/₂ dlr. Krigsåra 1716-19: Ingen skade av fienden. Jon fikk 10 lpd. magasinbygg, måtte skaffe 1½ tn. havre til oberst Hoffmanns hester og krevde 1 dlr. 48 sk. Han hadde i 1718 kjørt proviant til Kongsvinger med en hest og fikk 3 dlr. for det. Bygsla ble tatt over av svigersønnen VI) Per Persen fra Rud, f 1710, br. til ca. 1743, g m Tore Jonsd., f 1709. Barn: Marte, f og d 1738, Mari, f 1742. Halve garden ble i 1736 bygslet til VII b) Jon Svensen fra Nedre Hauger, d 1740, 31 år, g m Marte Mortensd. fra V. Dal, d 1782, 71 år. Barn: Kari, f og d 1737, Kari, f 1738. Enka ble 1741 g m VII) Gudbrand Andersen fra Mo, br. av hele garden til 1748, da han døde. Barn: Mari, f 1743, g 1768 m Nils Henriksen Ånum i Nannestad, Jakob, f 1746, g 1767 m Kari Henriksd. fra Ånum og br. der. Enka ble i 1748 g m VIII) Torer Henriksen fra Ånum i Nannestad, br. til 1782, d 1794, 79 år. Barn: Berte (se IX), Anne, f 1752, g 1772 m Ola Olsen Fossum i Aker, Inger 1755-56. Torer kjøpte i 1762 parten på 1 tylft bord uten bygsel for 10 dlr. på auksjonen i dødsboet etter Nils Bechmann. Torer giftet seg igjen med Anne Svensd., enke fra Dal. Året før hadde han tatt føderåd og overlatt bygsla til svigersønnen IX) Hans Olsen fra Niteberg i Skedsmo. Han hadde alt i 1770 tatt over halve garden, br. til 1800, da han døde, 63 år gl., g m Berte Toresd. 1749-1809. Barn: Anne, f og d 1772, Kristoffer (se X).

Husdyr ifl. kvegskatten 1657: 2 hester, 5 kuer, 4 sauer. Offisielle oppgaver 1661: 2 hester, 6 kuer, 4 ungdyr, 6 sauer (i 1665 1 hest mer og 2 ungdyr mindre). Skifte 1708: 3 hester (6, 6 og 1½ dlr.), 12 kuer (à 3 dlr.),

2 okser (1½ og 2 dlr.), 2 kviger (à 1¼ dlr.), 1 liten okse, 2 kalver, 18 geiter (med kje og bukker), 6 sauer, 5 lam, 12 griser og grisunger, 1 gås. Offisielle oppgaver 1723: 3 hester, 9 kuer, 7 sauer. Skifte 1740 etter brukeren av halve garden: 3 hester (7, 3 og 1½ dlr.), 3 kuer à 3 dlr., 3 ungdyr. Skifte 1748: 4 hester (6, 3, 1½ og 1 dlr.), 5 kuer (3½-2½ dlr.), 9 sauer; 5 lam, 2 geiter, 1 kje, 2 purker, 4 griser.

Kornavlinga var etter tienden 271½ tn. i 1661 og 30 tn. i 1665. Førstnevnte år ble det sådd 6¼ tn. og fire år etter 6½ tn. I 1686 ble det sådd 6¼ tn. og fire år etter 6¼ tn. I 1686 ble det gitt tiende av ei avling på 20 tn. havre og 7½ tn. blandkorn, i 1709 av 17½ tn. havre, 5 tn. blandkorn og ¼ tn. rug.

Økonomisk klarte ikke brukerne på Nordre Slattum seg bedre enn på Søndre Slattum. Best var det tidlig på 1700-tallet. Løsøret ble i 1708 taksert til 192½ dlr. Gjeld og fradrag var bare 14 dlr. På skiftet etter Jon Svensen i 1740 var løsøretaksten 95 dlr. Fradraget løp opp i 25½ dlr. Av sølv var det et beger med I.S.S. på (4 dlr.) og ei skje med navn «Anders Simensen Inger Eriksdatter 1672» (1¼ dlr.). Boet etter Gudbrand Andersen ble i 1748 gjort opp med bare 87½ dlr. i formue, men med 66 dlr. i gjeld.

Av hus var det i 1740 både nystue og dagligstue på garden. I 1775 var det brann på Nordre Slattum. To løer, en stall, et sauefjøs og hele avlinga gikk med.

I 1705 hogg brukeren på Hauger ned den ene sida av fegata. Han ble dømt til å sette den opp igjen. I 1766 var det tvist om skogdelet mot Hauger. Det ble enighet om at delet skulle gå fra Ørvassdammen og like øst til Lomtjernet.

Hans Olsen var den siste som bygslet garden. Ved skjøte av 30/12 1800 ble den, ifølge kongelig resolusjon, solgt for 1900 dlr. til sønnen, som ble den første sjøleier her siden gammalnorsk tid: X) Kristoffer Hansen gav pantobligasjon på hele kjøpesummen, men innfridde den alt 1801. 600 dlr. av beløpet fikk han ved å selge «all skog med jord og mark utagards» til Collett & Søn og Mathias Calmeyer, som dermed ble eiere av hele Slattum skog. Kjøperne forpliktet seg til å betale Kristoffer 5 dlr. årlig «til skattehjelp». Han hadde videre forbeholdt seg bygningstømmer, gjerdefang, brenneved og havn i skogen.

X) Kristoffer Hansen ca. 1774-1856 ble 1802 g m Jøran Persd. fra Løken 1780-18 ?. Barn: Anne 1803-04, Hans, f og d 1805, Per, f 1806, Berte, f 1810, g 1833 m Jens Kristoffersen Nesgut, Anne 1813-15, Anne Maria, f 1815, g 1836 m Ola Nordby i Nannestad, Kari, f 1818, g 1839 m Jens Olsen Kirkeby, Hans og Jørgen, f på Løken 1821, begge døde i 1826. Kristoffer ble g 2. gang m Johanne Olsd. fra Låke i Nannestad. Barn: Jens, f 1828 på Løken (se XI), Kristian, f 1830 på Løken, reiste til Skedsmo i 1855, Elen Maria, f 1825, g 1857 m Per Kristiansen Hauger, Karen, f 1834, g 1857

m skredder Anders Jensen, f i Hole, reiste til Drøbak i 1857. Kristoffer lånte i 1822 300 dlr. av Norges Bank mot pant i garden. Han solgte garden (og den delen av Kjul skog han hadde kjøpt) for 2000 dlr. til sønnen XI) Jens Kristoffersen, f 1828, g 1856 m Else Maria Olsd. Glømmi, f 1833. Barn: Konstanse Olava, f 1856, Hans Kristian 1858-59, Hansine Oline, f 1860, Kristine, f 1862 død ung, Hans Petter, f 1865, Jørgine, f 1867, Kristine, f 1870. Jens var en sparsom og forsiktig mann. Engang sjøldaua en gris. Jens mente at det var synd å grave ned alt det gode flesket. Han og kona gjorde grisen istand som slakt likevel. Helt trygge på at flesket var brukbart, var de ikke. De sendte derfor en stor og gild bit til husmannskona for å se hvorledes det gikk. Det gikk godt, og grisen ble brukt. - Jens solgte halve garden, skyld 4 dlr. 1 ort 4 sk., bnr. 2, til Ole Nilsen i 1862. En liten part, skyld 12 sk., bnr. 3, ble samtidig solgt til Hans Gulbrandsen. Trass i frasalget og forsiktighet klarte ikke Jens seg på garden. Fra 1865 til 68 var det ti eksekusjoner og utpantinger. Til slutt ble garden solgt på auksjon, og Jens reiste til Amerika med hele familien i 1873.

Hele garden, også de frasolgte partene, ble for 10 972 kroner kjøpt av sønnen til bruksfullmektig Hans Olsen Rustad på Søndre Slattum: XII) Brede Rustad, f 1845, g 1870 m Karoline Torgersd. fra Skøyen, f 1843. De hadde ingen barn. Rustad var en svært nevenyttig mann. Han var snekker, smed, glassmester, og gjorde nærsagt hva det skulle være. Det fortelles at Rustad var nokså streng. Lua måtte av før en kom inn, og da var det å bukke. Erik Løken på Holm skilte mellom «ute og inne», Th. Hexeberg også, men alle satt ved ett bord når tremaskinen var på garden. I 1889 solgte Rustad garden for 17 000 kroner (med løvsøre) til XIII) Helmer Ryen, g m Hilda Gulbrandsd. fra Søndre Dal, f 1851. Barn: Hans, Sverre, Einar, Gunnar, Ragnhild, Martha, Sara (se XIV). Ryen dreiv bare med salg av fôr. Gjødssel kjørte han fra byen med beitevogner. Ryen hadde mjølkeforretning i Kristiania. Han var en driftig mann, og braut opp en 150 mål ny jord. Mye var bakker som seinere er utlagt til havn og kulturbeite. Fjøs var det ikke på garden i hans tid. Enka hans bygde det. Hun solgte garden i 1913 for 26 000 kroner til svigersønnen XIV) Thorleif Hexeberg, 1884 i Kristiania, sønn av kjøpmann C. O. Hexeberg, han startet butikk ved Nittedal stasjon 1922, g m Sara Ryen, f 1880 i Kristiania. Barn: Odd Helmer, f 1908, Randi, f 1912, Finn, f 1913, Liv, f 1918. Han bygde til hovedbygningen, som før var svært liten. Det gamle stabburet av grovt tømmer lot han rive og satte opp det som står nå. Hilda Ryen hadde satt opp bryggerhus og bolig for sveiseren. Hexeberg solgte i 1919 for 84 000 kroner til XV) L. Th. Bjerke. Han reiv den gamle smia. Den stod en 100 meter nord for husa. I 1924 solgte han for 85 000 kroner til XVI) Karl Stokke, som i 1928 solgte til XVII) Reidar Hexeberg (bror til XIV ovafor), br. til 1934. XVIII) Martin Egner fra Egner i

Flyfoto av Søndre og Nordre Slattum i 1949.

Sørum, f 29/5 1900, g m Inger Marie Frogner fra Frogner i Sørum 1900-1962, br. fra 1934. Barn: Sidsel Lovise Dagny, f 1936, g m Bård Sørum fra Sørum i Skedsmo, Inger Marie, f 1943.

Nytt grisehus med hønsehus i annen etasje ble ferdig i 1958. Besetningen ble solgt i 1962. Nå drives det med livpurker og 400 høns. Innmarka blir vesentlig brukt til kornproduksjon. Innmarka og kulturbeitet er 210 mål, hagaskogen 142 mål.

Nordre Slattum skog

Kristoffer Hansen solgte fra skogen 31/12 1800 til Collett & Søn og Mathias Calmeyer. I 1834 foretok eierne, Jørgen Young og Isak Muus, utskifting og deling av skogen. Skylda ble 3 lpd. for hver halvdel.

Bruksnr. 4: N. O. Young tok over denne delen sammen med annet jordegods etter faren i 1837. I 1885 ble de fire parsellene Ringsrud, Solstad, Nygård og Nordli (bnr. 5 8) skyldsatt og solgt til Nittedal Tændstikfabrik. Young solgte 1886 skogen sammen med de andre eiendommene i Nittedal for 59 500 kroner til sønnen Fr. Young. Han skjøtet 1892 til grossererne Anders R. Lind, Konrad L. Bronn og Chr. Andersen. De solgte denne eiendommen, Sjø-Skytta (gnr. 7, bnr. 4) og den andre halvparten av Nordre Slattum skog (bnr. 9) for 19 000 kroner til J. Smedshammer 1907. Han solgte to år etter for 27 500 kroner til Olaf Røen. Han solgte Sjø-Skytta i 1910 og resten av skogen 1915 for 40 400 kroner til Lars Hougen.

En parsell, skyld 14 øre, ble samme år avhendet til Einar Andersen. I 1927 ble disse parsellene skyldsatt: Solhaug, Rotheim, Fjellbråten, Stensvang, Rosenberg, Skogheim, Nybrott (bnr. 15-21).

Bruksnr. 9 (den andre-halvparten av Nordre Slattum skog) fulgte eiere av Nedre Slattum og kom i 1869 over i Youngs eie. Seinere eiere som for bnr. 4. I 1856 ble en part, skyld 2 ort 9 sk., solgt til J. L. Sundt på Markerud. Før 1886 ble Gata (bnr. 11) solgt til Per Hansen.

Plasser og husmenn

Træet, plassen på jordet mellom husa på Nordre Slattum og Hadelandsvegen, ble tatt opp omkring 1730. Husa på denne plassen står ennå. Johan Martinsen var den siste husmannen der. Han døde i 1917. Plassen ble også kalt Slattumstua. En annen Træet-plass, også kalt Bakken, ble ryddet tett ved den første i 1860-åra. Den ble nedlagt omkring 1900.

TRÆET (SLATTUMSTUA). Jon Hansen forbeholdt seg bruken av denne plassen da han flyttet fra garden i 1734 (se brukere V). Han er den første vi kjenner i plassen, men det hadde utvilsomt vært minst en husmann der før. Etter Jon kom visstnok Ola Gulbrandsen, g m Kirsti Kristiansd. Barn: Sissel, Botolf, f 1746, Anne, f og d 1756. Det er mulig at dattera var den «Sissel Slattumeiet» som i 1773 fikk 2 skjegger forstrekningshavre. Husmann ble så Ola Jensen, g m Anne Kristoffersd. Barn: Jens, d 1782, 8 år, Jens, f 1782. Ola sådde ½ tn. korn i 1791 og fødte 1 hest, 2 kuer og 1 sau. Det bodde 3 folk i plassen. Husmann etter ham ble Lars Olsen, f ca. 1743, g m Kari Olsd., f ca. 1739. Deretter kom Lars Olsen, d 1821, 48 år, g 1802 m Ingeborg Olsd., begge fra Slattumeiet. Barn: Berte, f 1804. Lars ble g igjen 1816 m Anne Olsd., f ca. 1780. Barn: Ola 1820-41. Anne Olsd. ble visstnok g 2. gang m Knut Torgersen Myrhaugseiet i Hakadal. Ny ble Karl Karlsen, g m Mari Kristensd., d 1822, 60 år. Sønnen Karl (f ca. 1791) ble 1825 g m Berte Marie Jakobsd. Haugseiet i Hakadal (f ca. 1805). Plassen ble tatt over av Even Karlsen, f ca. 1801, g 1823 m Mari Nilsd., f ca. 1803 (ingen av dem født i Nittedal). Barn: Gulbrand 1823-24, Anne Maria, f 1824. Etter Even ble plassen tatt over av sønnen på Søndre Slattum, Gulbrand Gulbrandsen 1811-47, g 1835 m Anne Dorthea Olsd. fra Slattum, f 1815. Barn: Hans, f 1835, Berte, f 1842, Kristine, f 1839 (se Bakken), Anne Maria, f 1847, Marte 1852-48, Olava, f 1856. Husmann etter Gulbrand ble Per Olsen fra Nordskogen under Skøyen, f 1820, g m Oline Arnesd., f 1823 i Solør. Barn: Johan, f 1855, Severin, f 1857, Ludvig, f 1861, Laura, f 1849, g 1875 m fabrikkarb. Kristian Larsen fra Halden, Albertine, f 1861. Noen av sønnene reiste til Amerika. Den siste husmannen i Træet brukte plassen fra 1881 til han døde i 1917. Det var Johan Martinsen fra Tveiteneiet i Nes på Romerike. Barn: Edvin, smed ved Kjøl. Johan arbeidet på garden hele året. Han fødte 3

kuer på plassen og hadde i alminnelighet noen høner og en gris. Det hendte at han måtte kjøpe fôr. De uthusa som står på plassen nå, er bygd av Hexeberg. Stua er eldre. Johan hadde 22 mål dyrket jord. Han plantet de tre almene utafør stueveggen. Stua er etter hans tid blitt leid bort til Oslo-folk.

BAKKEN (den andre Træet-plassen). Andreas Jonsen, f 1839 i Holterhagan, g m Kristine Gulbrandsd., f 1839 i Træet (se foran). Barn: Hans, f 1869, Johan, f 1871, Karl, f 1874, d 1676, Karl Magnus, f 1876. Andreas, en stutt breivoksen mann med svært kinnskjegg, var tømmermann og slakter. Han svarte 22 dager i onnene på garden. Plassen fødte 1 ku, en kalv, en gris og noen høns. Den var på 14 mål dyrket. Andreas bygde bl.a. Hauger skole. Sønnen Hans var også tømmermann.

Tomter og parseller av Nordre Slattum, gnr. 8.

NAVN	Bnr.	Skyldsatt	Fra bnr.	NAVN	Bnr.	Skyldsatt	Fra bnr.
Slattum	2	1862	1	Granset	31	1937	4
Slattum	3	1862	1	Granheim	32	1938	4
Slattum skog	4	1800	1	Sydbakken	33	1940	4
Ringsrud	5	1885	4	Granstua	34	1940	4
Solstad	6	1885	4	Trollhaug	35	1940	4
Nygård	7	1885	4	Furulund	36	1940	4
Nordli	8	1885	4	Vangslia	37	1940	4
Slattum	10	1885	9	Bergum	38	1941	4
Fjelltun (Gata) .	11	1885	9	Soltun II	39	1944	23
Lovisenlund	12	1893	8	Solstua III	40	1944	23
Slattum	13	1915	4+9	Skaubo	41	1946	4
Nerheim	14	1924	7	Gjellerasen			
Solhaug	15	1927	4	sportsplass	42	1946	4
Rotheim	16	1927	4	Granli II	43	1946	39
Fjellbråten	17	1927	4	Slattum skog			
Stensvang	18	1927	4	østre	44	1951	4
Rosenberg	19	1927	4	Slattum skog			
Skogheim	20	1927	4	vestre	45	1951	4
Nybrott	21	1927	4	Fredly	46	1953	4
Folkets hus	22	1930	4	Parkeringsplass ⁴⁷		1959	4
Sollia	23	1930	4	Skaugbo II	48	1961	41
Granheim	24	1932	4	Heiås	49	1963	44
Gilbu	25	1933	4	Utsikt	50	1963	44
Utheim	26	1934	4	Rognefaret	51	1963	44
Steinarstugu	27	1934	4	Lyngås	52	1963	44
Skogheim II	28	1937	4	Kolstad	53	1964	27
Myrvang	29	1937	4	Solrabben	54	1965	50
Kosheim	30	1937	4				